

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- א. מה כאן מתן שמן בכלי אף להלן מתן שמן בכלי ומה להלן יציקה
ובלילה אף כאן יציקה ובלילה.....2
- ב. סלת בלולה מלמד שנבללת סולת ... כיצד עושה נותן שמן בכלי קודם
לעשייתו ונותנה ונותן שמן עליה ובלולה ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן
וקומץ 2
- ג. החלות טעונות בלילה ורקיקין משיחה ... כיצד מושחן ... כמין כי כי
יווני ... רקיקין הבאים בפני עצמן מביא לוג שמן ומושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה
כל שמן שבלוג רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מושחן כמין כי ושאר השמן
נאכל לכהנים.....4
- ד. כל המנחות הנעשות בכלי טעונות פתיתה.....6
- ה. מנחת ישראל קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל מנחת כהנים
קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ואינו מבדיל מנחת כהן משיח לא היה מקפלה ...
וכולן פותתן כזיתים ... וכהן משיח ... אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים ..8
- ו. היה עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר ברוך שהחיינו וקימנו.....9
- 10.....הלכה למעשה
- ז. ליקט מכולן כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה הוא אדם
יוצא בהן ידי חובתו בפסח.....10
- ח. אפי' פירורין שאין בהן כזית ... והוא דאיכא תוריתא דנהמא עליהו.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

דף עה.

הלכתא למשיחא

א. מה כאן מתן שמן בכלי אף להלן מתן שמן בכלי ומה להלן יציקה ובלילה אף כאן יציקה ובלילה

כבר התבאר לעיל דף עה: שמנחת מחבת ומרחשת צריכים נתינה בלילב ויציקה כלומר שצריך ליתן קצת מהשמן¹ שהביא כפי חיובו, לכלי שרת, והסולת עליו. ואח"כ נותן שוב קצת מהשמן על הסולת, ובוללה, כמנחת סולת, ולשה בפושרין² למחבת לישה עבה ולמרחשת לישה רכה.

ואחר כך אופה במחבת או במרחשת ואחר אפייה פותת כל החלות לפתיתין בזית, ונותן הפתיתין לכלי שרת, ויוצק על הפתיתין השמן הנשאר מחיובו, ולבונתה עליה, ונותנה להכהן והכהן מוליכה אצל המזבח ומגישה כשם שהתבאר במנחת סולת.

ב. סלת בלולה מלמד שנבללת סולת ... כיצד עושה נותן שמן בכלי קודם לעשייתו ונותנה ונותן שמן עליה ובוללה ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן וקומץ

עוד התבאר שם ודף ב. בפתיחה למסכת וברף נט. שמנחת סולת לעיל שמביא עשרון³ או עשרונים סולת, הכל לפי חיובו⁴, ומודד בעשרון של מקדש, ומביא שמן כפי חיובו כפי שיעור העשרונים לוג לעשרון, ונותן קצת

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ו ז

² וס"ל דדוקא הנאפות מעונות פושרין ולא מנחת סולת וכמ"ש רבינו שם והטעם. הר המוריה שם

³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ה

⁴ היינו מנחת נסכים שמביאה שלשה עשרונים לפר ושנים לאיל ומיירי בחובה. או מיירי בנדבה שלא נדר מקודם כלל רק מביא עכשו בנדבה. וחזר ואמר או כפי נדרו היינו שנדר מכבר להביא מחוייב להביא כפי מה שנדר. וכ"ז פשוט. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

מהשמן בכלי שרת⁵, והסולת עליו, ואח"כ קצת מהשמן על הסולת, ובוללו יפה.

ואח"כ נותנו בכלי שרת, ואינה צריכה פתיתה⁶, וחוזר ויוצק עליו שמן הנשאר לו משיעור שנתחייב, ואח"כ נותן גם קומץ לבונה עליו, ומביאו להכהן, והכהן מוליכה אצל המזבח, ומגיש הכלי שבה המנחה כנגד חוד קרן דרומית מערבית⁷.

ואח"כ מסלק לבונתה לצד א', וקומץ ממקום שנתרבה שמנה, ונותן הקומץ לכלי שרת, ונותן כל לבונתה על הקומץ שבכלי, ומעלהו למזבח ומולחו, ונותנו ע"ג האישים.

⁵ ודע שראיתי להרב בעל לחם משנה עלה דמנחת הסולת כיצד היתה נעשית שאחר שהביא כל דברי התוס' שגם במנחת הסולת היו בה שלש מתנות שמן כתב וז"ל ואף על גב דבמתני' אמרו כל המנחות הנעשות בכלי לא ממעטה מתני' מנחת הסולת ומנחת העומר דאע"ג דאינם טעונות כלי כמחבת ומרחשת מ"מ נעשות בכלי שרת הם ואינם כמאפה תנור שאין התנור מקדש ע"כ. והנה הנראה מדבריו דמנחת העומר ומנחת הסולת היתה נעשית בכלי שרת אלא שלא היה מחבת או מרחשת ולא ראיתי בשום מקום גלוי לדין זה שהיה כלי מיוחד למנחת הסולת ולמנחת העומר. משנה שם הלכה י, ועיין זבח תודה לא. ומתן שדייק דדעת רבינו כאן בהלכותיו דלא בעי' כלי שרת במתן השמן ובלילה והביא שבפיה"מ כתב דבעי כלי שרת ונשאר בצ"ע אולם בתורת הקדשים שם אות ט כתב בסתם שצריך כלי שרת.

⁶ וראיתי להרב בעל לחם משנה שכתב עלה דההיא דרש"י דפתות אותה פתים שממעט מנחת הסולת מפתיתה שכתב דמנחת הסולת נעשית בכלי והכריח זה ממאי דתנן בפ' אלו מנחות (דף ע"ד) כל המנחות הנעשות בכלי טעונות ג' מתנות וכו' ומנחת הסולת בכלל דהא לא מיעטו בגמ' אלא מאפה תנור לפי שלא היתה נעשית בכלי משום דס"ל דתנור אינו מקדש ועכשיו יגדל התימה דמנא לן דין זה דמנחת הסולת בעיא כלי דהיינו או מחבת או מרחשת אבל תנור לא לפי שאינו מקדש ועוד דהיה לו לרבינו לבאר לנו דין זה אבל לפי מה שכתבנו לדעת רבינו ניהא דמנחת הסולת ליכא חיוב באפייתה ולאחר בלילה היתה מתחלקת לכהנים וכל כהן וכהן היה אוכל חלקו כרצונו ומאי דתנן כל המנחות הנעשות בכלי ולא ממעטינן אלא מאפה תנור הוא משום דס"ל לסתמא דתלמודא דמתני' לא מיעט אלא מנחה דאיכא צווי באפייתה ואינה נעשית בכלי והיינו דקאמר הנעשות בכלי כלומר דאיכא חיוב בעשייתה ושיהיה בכלי ומש"ה מיעטו מאפה תנור אבל מנחת הסולת אעיקרא דדינא ליכא חיוב בעשייתה וזה לא מיעט התנא. ודע שמלבד מה שהוכחתי מדברי רבינו דמנחת הסולת ליכא חיוב באפיה דהא היתה מתחלקת לכהנים קודם אפיה עוד יש לדקדק דין זה ממ"ש בפ' זה דין י"ב סדר הבאת המנחה כו' ואם היתה מן המנחות הנאפות כו' משמע דמנחת הסולת לא היתה נאפית דלפי סברתם היה לו לומר ואם היתה מן המנחות הנאפות קודם קמיצה ומדלא הזכיר קמיצה אלא הבדיל ביניהם במאי דקאמר הנאפות משמע דמנחת הסולת ליכא חיוב באפייתם. משנה למלך מעשה שם הלכה י

⁷ ונ"ל דלאו בחוד הקרן ממש, דלא עדיף מדם החטאת שג"כ א"צ קרן ממש (כרמב"ם פ"ה ממע"ק), וכן משמע בסוטה (די"ד ב') דתני שלאחר קמיצה מעלהו מולחו ומקטירו, ש"מ דקודם הקטרה, למטה אצל המזבח היה עומד, ומגשיה בחוד של דרומית מערבית של מזבח כנגד חוד הקרן שלמעלה בזויות זו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

**ג. החלות טעונות בלילה ורקיקין משיחה ... כיצד מושחן ...
כמין כי כי יזוני ... רקיקין הבאים בפני עצמן מביא לוג
שמן ומושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל שמן שבלוג רבי
שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מושחן כמין כי ושאר
השמן נאכל לכהנים**

עוד התבאר שם שמאפה תנור שונה ממנחת סולת העומר ומחבת ומרחשת
שיש ממנו ב' מיני מנחות – חלות, ורקיקין, ונקראין ג"כ מאפה תנור, מכיון
שנאפין על רצפת התנור בלי כלי.

אם חלות היא⁸ מביא עשרון או עשרונים סולת כנזכר, י"א⁹ שנותן בכלי קצת
מהשמן שהביא כפי חיובו. וי"א¹⁰ שאין כלל מתן שמן בכלי, נותן לתוכו
עשרון או עשרונים סולת כפי חיובו, וחוזר שוב ונותן כל השמן ולדעה
הראשונה כל השמן הנשאר ממדת חיובו לתוך הסולת, ובוללה יפה, ואח"כ
לשה בפושרין, ואופה מכל עשרון עשר חלות.

ואחר שנאפו פותתן לפתיתי כזית כולו, ונותן הפתיתין לכלי שרת ונותן
לבונתה עליה, ואין בה יציקת שמן כמנחות הנ"ל, שנאמר (ויקרא ז פסוק
יב) חלות מצות בלולת בשמן, ונותנה להכהן, והכהן מוליכה אצל המזבח
ומגישה כשם שהתבאר במנחת סולת.

⁸ שם הלכה ח

⁹ כתב רש"י ע"ד ב' דמעונות נמי מתן שמן בכלי קודם לעשייתו ולא אימעיט רק מיציקה וכן מבואר בתוס' שם
ע"ה א' ד"ה מה וכו' יעו"ש היטיב אמנם רבינו לא הזכיר דין מתן שמן במאפה תנור ועיין בלה"מ לעיל הלכה
ה' שתי דרכים בזה אם יש מתן שמן בכלי קודם לעשייתו במאפה תנור או לא וכתב דמדוקדק יותר בלשון
רבינו אם נימא דס"ל דנתמעט ממתן שמן בכלי קודם לעשייתו ג"כ אבל יותר נכון הוא דעת התוס' יעו"ש
אמנם המל"מ האריך להוכיח דהעיקר כדעת רבינו דנתמעט ממתן שמן בכלי ג"כ יעו"ש היטיב ויש לעיין קצת
דהתוס' כתבו דהמעט דמאפה תנור אימעיט משום דס"ל אין תנור מקדש ורבינו ס"ל לכאורה דתנור מקדש.
הר המוריה שם. וכן בזבח תודה לא: ד"ה למעוטי
¹⁰ דעת הרמב"ם כנזכר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואם מנחת מאפה תנור ריקין – העשרון או העשרונים סולת שנתחייב, לשן בפורין.

ואופה מכל עשרון עשר ריקין דקין. ואחר שנאפו¹¹ מושה פני כל ריקין וריקין כמין כי יונת¹² [כזה X], והשמן הנשאר מהלוגין שהביא כפי חיובו כנזכר, נאכל להכהנים אחר הקטרת הקמיצה, ולרמב"ם¹³ כשמושה הרקיקין, מושה וחוזר ומושה כל פני הרקיקין, עד שיבלע בהן כל הלוג שמן¹⁴.

ופותת הרקיקין כולן לפתיתי כזית, ונותן לבונתה עליה, ונותנה לכהן והכהן מוליכה אצל המזבח ומגישה כשם שהתבאר במנחת סולת.

¹¹ ברמב"ם שם כתב "ויראה לי שאחר אפיה מושה אותם" ועיין או"ש שכתב הנה בתודה ובניירות כתב לעיל שאחר אפיה מושה אותם, בניירות פ"ח, ובתודה לעיל פ"ט, משום שהן נעשין בחוץ, אבל מנחות שמעשיהן בפנים במקום זריזים ובזריזים סד"א דמושה קודם אפיה, דלא הייש להמוץ, לכן הקדים זה להלכה הסמוכה ומושתן וחוזר ומושתן כו' דמשום לאחר אפיה מושה אותן, ולא שייך חמוץ, דכבר אמרו בפרק כל שעה (פסחים ל"ו ע"א) דמי פירות עם מים ממהרים להחמיץ ויאפה מיד יעו"ש

¹² כ"כ בתפארת ישראל בחומר בקודש והוא ברמב"ם שלפנינו (פ"א מכלי המקדש מובא לציור כ"י האות היוונית הכ"ב – X). [אשר שמה באמת "כי"]. וכן ברש"י שלפנינו (דפוס וילנא) במס' כריתות, וכן כתב בפירוש במוסף הערוך ערך כי, "יאות יוונית שנים ועשרים בסדר האותיות, וצורתה שני קוים באלכסון בוקעים אחד לאחד בתווך". ובעקבותיו דרך התפארת ישראל (ובחים פ"י אות ל"ז, וכלים הנז"ל) שכן הוא העיקר, וסותר את שאר הפירושים אולם בתוס' כאן כתבו צייר בקונט' כמין מי"ת, ובפירושי חומש פי' גימל, ויש מפרשים כמין נון או כמין כ, ובערוך פירש דתניא בכריתות 'המלכים מושחין כמין נזר והכהנים כמין כי יוונית פירוש יצק שמן על ראש [ואהרן] ויורד אילך ואילך כמין שני מרגליות וזהו צורתו". [בדפוסים שלפנינו אין שום צורה בתוס' אבל בתפ"א הביא שהכוונה לצורה זו Λ] [שהיא האות היוונית הי"א (למבדה) בהרמב"ם דפוס פרנקל מובא ציור ה"כי" כמין כף כפופה הפוכה (מימין לשמאל). ובילקוט שינוי נוסחאות מובא מכת"י כעין הצי אליפסה כזה – C. ומביאין שם. דאף בשאר הראשונים לא מצאנו כלל צורת X. ובאמת בכת"י הערוך יש צורות C או II באופנים שונים. ומעי"ז אף מובא בשאר הראשונים. ואף ברש"י כריתות הנ"ל הופיע בכת"י ובדפוס' מעין צורה כזו – Ω ומדפיסי וילנא הם ש"תקנו' בדברי רש"י ע"פ דברי מוסף הערוך הנ"ל. ולא שתו את ליבם שאינו מתאים כלל עם פירש"י. ובברטנורה (מנחות פ"ו מ"ג) מפרש "כמין כי יוונית – שהיא כמין ט' שלנו. בהפרשת גודל [של שמאל] מן האצבע". וכשיטה זו מצאנו בעוד ראשונים. וכגון רש"י (כת"י מנחות עד ב, ומובא בתוס' שם עה א) שצייר כמין טי"ת. וכן דעת רבינו גרשום (מנחות והוריות) המצייר כמין ט, התוס' יום טוב (מנחות. וכלים) מבאר שהכוונה לאות היוונית העשרים (איפסילון) שבאותיות הקטנות צורתה כזה – ט. אבל במס' כלים כתב הברטנורה "כמין כי יונת שהיא כ' הפוכה שלנו". התוס' יום טוב מניה ומעיר שאין הכוונה לכף פשוטה, אלא לכף כפופה (וכן מוכח מהמשך דברי הרע"ב שכתב "שימושך הקנים מג' צדדים"). ומבאר התו"ש דכנראה הכוונה לאות הט"ן היוונית (פי') שצורתה – II והוא כעין כף הפוכה [דהרי אין שום אות הדומה לכף כפופה].

¹³ שם הלכה ט ועיין בלח"מ ובהר המוריה שם.

¹⁴ ועיין תורת הקדשים לב. או כ דבמנחת כהן משיח שמרובה בשמן שיש בו ג' לוגין לעשרון סולת ואי אפשר שיבלע כל השמן בתוך הפתיתים נותן מותר השמן על גבי האישים לכו"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ד. כל המנחות הנעשות בכלי טעונות פתיתה

המנחות¹⁵ הנאפות אופה אותה שם במקדש ופותת כמו שהתבאר שאחר שאופה במחבת או במרחשת פותת כל החלות לפתיתין כזית, ונותן הפתיתין לכלי שרת, ויוצק על הפתיתין השמן הנשאר מחיובו, ובחלות אחר שנאפו פותתן לפתיתי כזית כולו, ונותן הפתיתין לכלי שרת ונותן לבונתה עליה, וברקיקין אחרי שמושח את הרקיקין, פותת הרקיקין כולן לפתיתי כזית.

ומנחת סולת אין בה פתיתה¹⁶ וי"א¹⁷ שהיתה בה פתיתה.

וכבר התבאר לעיל דף נט. שי"א¹⁸ שאינה צריכה אפיה ואינה עשר חלות, וחולקין אותה תיכף ומיד אחר הבלילה וקמיצה אפילו קודם לישה, ואם רצה

¹⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה יב

¹⁶ עיין במשנה למלך שם הלכה י שהקשה שאין לומר שנמעט מנחת הסולת מפתיתה הוא משום דאין כאן קמיצה שכבר קדמה לה הקמיצה דא"כ אמאי איצטריך לומר דמעמא דשתי הלחם ולחם הפנים דאין בהם קמיצה הוא לפי שאינם נעשים בכלי אימא דמעמא הוא לפי שאין בהם קמיצה דומיא דמנחת הסולת דאין בה פתיתה מטעם זה. ולישנא דברייתא דקתני כל המנחות הנעשות בכלי טעונות פתיתה ועלה אמרינן למעוטי מאי דמשמע דהברייתא אתיא ללמדנו דין זה דשתי הלחם ולחם הפנים אין בהם פתיתה הוה ליה למימר הנקמצות בעו פתיתה ובוזה היו ממעטים שתי הלחם ולחם הפנים. עוד קשה דכלל זה ששנו בברייתא אינו כלל חותך שהרי מאפה תנור אינו נעשה בכלי ויש בו פתיתה ומנחת הסולת נעשה בכלי וכמו שכתב הרב בעל לחם משנה ואין בה פתיתה. וכתב אבל לפי מה שכתבנו לדעת רבינו ניהא דמנחת הסולת ליכא חיוב באפייתה ולאחר בלילה היתה מתחלקת לכהנים וכל כהן וכהן היה אוכל חלקו כרצונו ומאי דתנן כל המנחות הנעשות בכלי ולא ממעמינן אלא מאפה תנור הוא משום דס"ל לסתמא דתלמודא דמתני' לא מיעט אלא מנחה דאיכא צווי באפייתה ואינה נעשית בכלי והיינו דקאמר הנעשות בכלי כלומר דאיכא חיוב בעשייתה ושיהיה בכלי ומש"ה מיעטו מאפה תנור אבל מנחת הסולת אעיקרא דדינא ליכא חיוב בעשייתה וזה לא מיעט התנא. ודע שמלבד מה שהוכחתי מדברי רבינו דמנחת הסולת ליכא חיוב באפיה דהא היתה מתחלקת לכהנים קודם אפיה עוד יש לדקדק דין זה ממ"ש בפי' זה דין י"ב סדר הבאת המנחה כו' ואם היתה מן המנחות הנאפות כו' משמע דמנחת הסולת לא היתה נאפית דלפי סברתם היה לו לומר ואם היתה מן המנחות הנאפות קודם קמיצה ומדלא הזכיר קמיצה אלא הבדיל ביניהם במאי דקאמר הנאפות משמע דמנחת הסולת ליכא חיוב באפייתם.

¹⁷ ועי' במנחות דף ע"ה ע"ב דפי' רש"י ז"ל הא דתניא היה עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר ברוך שהחיינו דהיינו במנחת עומר. ומבואר התם דהיה בהם פתיתה, דאמרינן וכולם פתיתים בכזית, ולתנא דבי ר' ישמעאל מפרכן עד שמהזוירן לסולתן. ומבואר דאף מנחת הסולת בעי פתיתה, דמנחת עומר סולת היא. אלא דרבינו ז"ל נראה דלא ס"ל הכי, וכמו שהכריח המל"מ. שהם וישפה, שם הלכה י.

¹⁸ עיין לח"מ שרשי' בחומש משמע שמנחת סולת אינה עשר חלות אך הוכיח שרשי' כאן בגמ' כדברי רבינו שכולל גם מנחת סולת. ועיין במשנה למלך שכתב ונראה שחולקין אותה תיכף ומיד אחר קמיצה אפילו קודם לישה שהרי לישה לא הזכיר רבינו גבי מנחת הסולת. וראיתי רבינו בפי' מהלכות אלו דין ט"ו שכתב ולמה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

חלק הכתוב וכו' אבל סולת אם יחלקה ביניהם נמצא מניע לזה מלא כפו סולת או פחות שאינו ראוי לא ללוש אותו ולא לאפותו כו' הרי מבואר דאף קודם לישא היה נחלק וא"כ חיוב זה דעשר עשר באיזה זמן ולומר דכל כהן אחר שנוטל חלקו עושה אותו עשר חלות הא ודאי בורכא הוא. ונ"ל שאם רצה הכהן לאכול אותה בלא שום בישול הרשות בידו לפי שלא נזכר במנחה הלזו אפיה כלל ומאד אני תמיה איך לא השגיח בדברי רבינו הללו שכתבנו דאית ליה דמנחת הסולת נחלקת תיכף ומיד אחר הקמיצה אף קודם לישא וכן כתב הסמ"ג במצות עשה סימן קפ"ד ולפי זה דייקי דברי רבינו שכתב כל ארבע מנחות אלו האפיוות שכיון לשלול מנחת הסולת שאינה אפויה ואין בה מצוה כלל באפיייתה וכדכתיבנא. ודע שרש"י בפירוש התורה גבי פתות אותה פתים כתב לרבות כל המנחות הנאפות קודם קמיצה לפתיתה ע"כ. וכתב הרא"ם שכיון רש"י כדי למעט מנחת הסולת שנאפית אחר קמיצה משום דפתיתה אינה אלא לקמיצה וכבר קדמה לה הקמיצה בעודה סולת ואין צורך לפתיתה וכן כתב בעל לח"מ וכתב שגם רבינו מודה בדין זה משום דלעיל גבי מנחת הסולת לא הזכיר פתיתה כלל. והנה כל זה הוא כפי סברת האומרים דגם הסולת היתה נעשית עשר חלות אך כפי מה שכתבנו לעיל דמנחת הסולת ליכא צווי בעשייתה ובעודה כלולה אפילו קודם לישא היתה נחלקת לכהנים וכמו שהכרחנו דבר זה לעיל מעתה ליכא קושיא כלל דלמנחת הסולת לא איצטריך מעוטא למעטה מפתיתה דמהיכא תיתי פתיתה כיון שהיתה מתחלקת בעודה כלולה אך לשתי הלחם ולחם הפנים שנצטוינו לאפות אותם איצטריך קרא למעט מהם פתיתה. הכלל העולה דלפי מה שכתבנו בדעת רבינו מנחת הסולת לא היה בה חיוב באפיייה כלל אלא היתה מתחלקת לכהנים תיכף אחר הבלילה. ובהר המוריה כתב. אבל נ"ל שמנחת סולת לא הוזכר כאן דאינם צריכות אפי' כלל וכמו שנתבאר למעלה פ"י הט"ז יעו"ש היטיב ועיין רש"י ע"ד ב' דמשמע שם דלא היו חלות כלל במנחת סולת יעו"ש אף על גב ד"ל דקאי שם אקודם קמיצה יעו"ש מ"מ פשט הלשון מורה דא"צ כלל אפי' ועיין רש"י ויקרא ב' ד' יעו"ש היטיב וע"ע בתוס' יום טוב פ"ו דמנחות מ"ה יעו"ש היטיב. וע"ע רש"י מנחות י"ח א' יעו"ש היטיב שם משמע דמנחת סולת אין מעון עשר חלות יעו"ש וע"ע במל"מ לקמן פ"ז ה"ה יעו"ש. ועיין מנחות צ"ו א' תוס' ד"ה שאלו וכו' בסה"ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הכהן לאכול אותה בלא שום בישול הרשות בידו, וי"א¹⁹ שצריכה אפיה²⁰ והרשות בידו לאפותה באיזה כלי שירצה, ונאפית לאחר קמיצה ומתחלקת לעשר חלות.

דף עה.

ה. מנחת ישראל קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ומבדיל מנחת כהנים קופל אחד לשנים ושנים לארבעה ואינו מבדיל מנחת כהן משיח לא היה מקפלה ... וכולן פותתן כזיתים ... וכהן משיח ... אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים

¹⁹ בלח"מ כתב היינו שארבע מנחות שכתב רבינו היינו מנחת הסולת ומחבת ומרחשת ומאפה תנור וכאן חשב למאפה תנור להרא אף על גב דבריש פ' י"ב חשיב ליה בתרתי שכתב ותשע מנחות יחיד כו' וכתב שם מנחת מאפה תנור כו' מנחת מאפה רקיקין וכו' לעיל השגחה על ענין המנחות ולכן כתב שהם ט' אבל כאן לא השגחה אלא על אופן עשייתן וכיון שרקיקין וחלות כולן נעשין בתנור חשיב לה בחדא. עיין במשנה למלך שהקשה אני תמיה על רבותי בזה דבשלמא במנחות שהצריך הכתוב בהם אפייה או במחבת או במרחשת או בתנור שייך לומר שיהיו עשר דילפינן מלחמי תודה אבל במנחת הסולת לא ראיתי בשום מקום שנוכר בו אפיה כלל. ועוד כתב מלבד שאף כפי פירושו בדברי רב פפא אין להכריע מה שכתב דרב פפא לא מיירי אלא במנחה שנצטוינו לאפותה דבעינן שתהא באה עשר עשר וא"כ בסוג זה לא נכנס מנחת הסלת וכמבואר, אבל הפירוש הנכון בדברי רב פפא הלזו הוא הפירוש השני שכתב רש"י שכל מסדרי המשנה כשבאו לכתוב מנחות שהם שוים בדינם לא כתבו אלא עשרה מיני מנחות כגון גבי טעונות שמן ולבונה מנו עשרה מיני מנחות וכן גבי טעונות הגשה ואין טעונות תנופה וכן גבי מנחות נקמצות ושיריהם לכהנים ולסכרת ר"ש הם אחד עשר מיני מנחות שהיא מנחה הבאה מחלות ורקיקין ולפי שרב פפא דקדק כל זה מהנדך תלת מתני' בכל מקום שהביאו אחת ממשניות הללו הביאו דברי רב פפא מה שדקדק בזה וזה פשוט. ועיין הר המוריה שכתב וי"ל טעם על הסוכרים דבעי אפי' י"ל מדכתיב בשמיני מצות תאכל משמע שיהיה אפוי אח"כ ותהיה מצה ולא חמין וכ"כ בפרשת צו לא תאפה חמין חלקם ודרשינן אפי' חלקם לא תאפה חמין ועל כרחך דלא קאי אמנחת מאפה ומרחשת דא"כ איך שייך חלקם הא הכל נאפה בבת אחת אלא ודאי דקאי על מנחת סולת ולאחר קמיצה ומשמע קצת מזה דבעי אפיה ויש לדחות. ועיין בתוספתא שהבאתי לעיל פ"ב ה"ה ד"ה עשרון אחת דמשם ראיה לכאורה דצריך לאפות מנחת סלת יעו"ש היטיב ודו"ק וצ"ע בזה.

²⁰ עיין משנה למלך שם שכתב במאי דס"ל להרא"ם והרב בעל לחם משנה שגם מנחת הסולת היה בה אפייה והיתה באה עשר חלות דומיא דשאר מנחות אפיה זו דמנחת הסלת באיזה כלי היתה נעשית במחבת או במרחשת או בתנור ולא ראיתי בגמ' שום גלוי לזה וגם רבינו לא ביאר דין זה ואולי יאמרו דמנחת הסולת הרשות בידו לאפותה באיזה כלי שירצה דדוקא האומר הרי עלי במחבת והביא במרחשת או מרחשת והביא במחבת קי"ל דלא יצא ידי חובתו וכמ"ש רבינו ריש פ"ז מהלכות אלו אבל האומר הרי עלי מנחת הסלת יכול לאפותה באיזה כלי שירצה. ומיהו אכתי קשה דהיה לו לרבינו להביא דין זה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

כל ארבע מנחות אלו²¹ האפויזות שצריכים פתיתה, כיצד פותתין אותן כופל החלה לשנים והשנים לארבעה ומבדיל, ומפסיקן לגמרי זו מזו ואחר כך משברן עוד עד שיעמדו על כזית כל אחד ולא יפחות משיעור זה²².

ואם היתה המנחה של זכרי כהונה אינו מבדיל ופותת, וכולן פתיתין כזיתים, ואם הגדיל הפתיתין או הקטין אותן כשרים.

אולם מנחת סולת כבר התבאר שאין בה פתיתה. וי"א שאף בה היתה פתיתה.

ומנחת כהן משיח שמחלקים העשרון לי"ב חלות, אחר שנאפו כולן, מחלקין כל חלה לשנים, כדי להקריב מכל א' חציה בבוקר וחציה בערב, כמו שהתבאר לעיל דף נט: ואינו מקפל לארבע רק לשתיים. ולראב"ד²³ מקריב ו' חלות שלימות בבוקר וכן בערב. ולכל י"ב החצאין שמקריב בבוקר מקריב עמהן חצי קומץ לבונה, וכן בערב.

ו. היה עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר ברוך שהחיינו וקימנו

וכל כהן המקריב²⁴ מנחה מן החדש תחילה, וכל שכן אם לא הקריב מעולם²⁵ מנחה, מברך שהחיינו. וי"א²⁶ שגם כהן העומד להקריב ראשון במשמרתו, מברך שהחיינו. וי"א²⁷ שאף ישראל שלא הביא מנחה ימים רבים מברך שהחיינו בהבאתה.

²¹ שם הלכה י

²² תורת הקדשים שם מ

²³ שם הלכה ד

²⁴ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ז הלכה יח

²⁵ כך פירש"י בסוגיין בפ"י השני ומשמע שלא נחלקו לדינא ועיין או"ש.

²⁶ תוד"ה היה ברכות לו: וכתבו וכ"ד משמרות היו וכל שבת מתחדשת משמרה אחרת אם כן כל משמרה אינה משמרת אלא ב' פעמים בשנה וכיון שיש להם זמן קבוע מברכינן שהחיינו ולא כפירש"י דמנחות דמיירי בכהן שלא הקריב מעולם.

²⁷ רש"י ברכות לו: ד"ה אומר ברוך דלא כרש"י כאן וכמש"כ תוס' שם ומשמע שלרש"י כאן ולרמב"ם בעל הבית אינו מברך על ההבאה אלא רק הכהן בהקרבה. אולם עיין מעשה רקח שם כתב ואפשר דרש"י ס"ל דבין ישראל בין כהן כיון שהקריב מנחה חדשה מברך שהחיינו כי היכי דלא תקשי דבריו אהרדי וניחא נמי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

הלכה למעשה

ז. ליקט מכולן כזית ואכלו אם חמץ הוא ענוש כרת אם מצה הוא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח

כבר התבאר לעיל דף ע: שהתבואה²⁸ והקמחים והבצקות של חמשת המינים, מצטרפים זה עם זה לכזית²⁹ ללקות משום חדש. ולאיסור חמץ בפסח³⁰, ולאיסורי מעשר שני ותרומות. וכן יוצא בהן ידי חובתו בפסח משום חובת מצה בלילה הראשונה וכזית מכולם מצטרפין³¹.

פת שפירושו³² דק דק אף על פי שאין בו כזית ולא תואר לחם, והוא כסולת מברך עליו המוציא, ובהמ"ז אם אכל כזית, ואפילו שרה הפירורין במים כל

למה שהקשו עליו התוס' דכיון שבשניהם איירי אתי שפיר ובהכי ניהא נמי לדברי רבינו שכתב וכל המקריב וכו' דכוונתו בין לכהן בין לישראל ונמצא לפי האמת דכל הנביאים מתנבאים בסגנון אחד.

²⁸ רמב"ם מאכלו אסורות פי"ד ה"ה

²⁹ וזאתי מסופק אם אכל לחם אפוי חצי כזית, וקלוי חצי כזית, אם מצטרפין ללקות כיון שהם משני שמות, וכל שהוא משם אחר אינו מצטרף דכל הבציקות והקמחין של חמשת מיני תבואה מצטרפין לכזית לענין חדש, דשם הוי משם אחד כגון קמחים או בצקות והם משם אחד, רק הם מחמשה מינים, וכן בודאי פת מצורף חצי כזית ממין זה וחצי כזית ממין אחר מחמשה מינים בודאי מצטרפין כי הם שם אחד. אבל כאן פת עם קמח דהוי שני שמות אפשר דאין מצטרפין כמו בכל דוכתי, או אפשר להחמיר גזרה תורה דלא הוי לאו שבכללות, אבל מ"מ לענין זה הוה ליה כחד שם שיצטרפו, ובקומץ מנחה כתב "נתיישבתי דמסברא מצטרפין, דאף טריפה ונבילה מצטרפין, מכל שכן כאן אף שהם שלשה לאוין מ"מ השלשה לאוין אסורים משום חדש וכולל אותם שם אחד, נראה דמצטרפין" (מנ"ח שג אות יא)

³⁰ ואם עירב ה' המינים ולש ממנה עיסה עיי' בירושלמי חלה פ"א ה"א אמר שם דלגבי חלה אינו חייב על חלתה מה"ת כה"ג ע"ש והמעט י"ל דנוכל לומר דכיון שלא היה עדיין עיסה קודם התערובות נעשה פנים חדשות ע"י התערובות ואין עליה שם לחם כלל והוה כעין פרד דהוה מין בפ"ע ועיי' עירובין ד' פ"א ע"א וכן מבואר בירושלמי פ"א דחלה ה"ב דגבי חמץ ג"כ כן ועיי' תוס' מנחות ד"ע ע"א מה שהביאו ראייה מהך דשם ד' מ"ה ע"ב ליקט מכולם ע"ש אך שם י"ל דמיירי שעשה עיסה מכל מין בפ"ע ואח"כ צירפם וכן ר"ל הך דכתב רבינו ז"ל בהל' מאכלות אסורות פי"ד ה"ה וחמשה מיני תבואה כו' מצטרפין לענין חמץ בפסח והוא מהך דמנחות דף ע' ע"ב שם ר"ל ג"כ כה"ג. צפנת פענח הלכות חמץ ומצה פרק ה הלכה א

³¹ ואף על גב דלענין חלה אין מצטרפין רק בגלושין יחד כמ"ש ביו"ד סי' שכ"ד והתבאר לעיל דף ע. זהו משום דאין מפרישין ממין על אינו מינו אבל לענין כזית מצה כולהו לחם נינהו. ערוך השולחן אורח חיים

סימן תנג סעיף א

³² מ"ה קסח ס

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

שלא נתחברו יחד וגם לא נתלבנו המים עי"ז מברך עליהם המוציא, ואם אכל כזית מהם מברך בהמ"ז.

פת אפי' פחות³³ מכזית אפילו כל דהו מברך עליו המוציא אבל לאחריו אין מברך שום ברכה אחרונה כל שלא אכל כזית.

ח. אפי' פירורין שאין בהן כזית ... והוא דאיכא תורתא דנהמא עלייהו

כבר התבאר במסכת ברכות דף לז: שלחם³⁴ שנלוש ונאפה כלחם לכל דבר, ואחר האפיה ביטלוהו או טיגנוהו, או שרוהו במים זמן מה, או פיררוהו לפירורים ולסולת (פירורי לחם וקמה מצה) וחזרו וגבלו אותו במים או שאר משקין וביטלוהו או טיגנוהו או אפאוהו שוב³⁵. יש בזה המישה אופנים.

א. פירר לפירורים או לחתיכות גדולות, שיש בהם כזית, ובשלו. לא נתבטל מהם שם פת, אפילו אם ע"י הביטול אין להם תואר לחם.

ב. אם אין בהם כזית, ונתבשלו. אפילו אם נראה שיש עליהם תואר לחם. מברך במ"מ ששם תבטל עליהם.

ג. אך אם לא בשלו רק פירר בקערה ונתחברו הפירורין יחד ע"י דבש או מרק וכדומה. אם יש עדיין עליהם תואר לחם, מברך עליהם המוציא אפילו אם אין בהפירורין כזית.

ד. אם אין בהם תואר לחם, מברך עליהם במ"מ, אא"כ היה בהפירורין כזית וכנ"ל. לענין ביטול.

ה. כשלא ביטל אפילו שרה בחמים כגון כלי שני, וגם לא נתחברו הפירורין יחד ע"י משקה, אפילו אם הפירורין דקין כסולת מברך עליהם המוציא ששם פת עליהם, אם יש עליהם תורתא דנהמא.

³³ מ"ב שם מזו מה

³⁴ שו"ע ונו"כ או"ח קסה י

³⁵ וזהו הנקרא "חביצ"א"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לפיכך לחם שפיררוהו לחתיכות קטנות מכזית ואין לו 'תוריתא דנהמא' על ידי נתינתו במים חמים (שדרגת חומם לכל הפחות שהיד סולדת בהם) בכלי ראשון (ואפילו הוסר מהאש), ונשתהה מעט במים, או שטיגונו בשמן עמוק (בהרבה שמן) וכעין בישול. או ע"י שרייה במשקה צונן זמן ממושך עד שנתלבנו המים מחמת שריית הפת פרח ממנו ברכת המוציא, וברכתו מזוונות אפילו קובע עליו סעודה. אך אם החתיכות גדולות מכזית ברכתן המוציא.

והגדרת אין בו תוריתא דנהמא, כלומר שאיבד תואר לחם שבו ואין ניכר עליו שהוא ממין עיסה ובצק, וכגון שאם יראהו אדם שאינו יודע ממה עשאוהו יוכל לחשוב שאפשר הוא איזה מין מאכל שלא בא כלל ממין עיסה ובצק.

דין זה הוא גם אם תוך כדי הבישול או השריה נתפרר לפחות מכזית, ואז אפילו אם חזרו ונתדבקו החתיכות תוך כדי הבישול או שדבקן אח"כ ויש בהם יותר מכזית דינם כמזוונות.

אך אם הכניס פתיתי לחם או צנימים לצלחת מרק או למים חמים וכוס תה וכדו', שהוא כלי שני, חייב ליטול ידיים ולברך המוציא על פתיתים אלו א"כ נשתהו זמן מה בתוכן עד שנימוחו פתיתי הלחם לגמרי ונאבד להם צורת הלחם, שאז ברכתם בורא מיני מזוונות.

וקרוטונים המניחים במרק בכל ענין ברכתם בורא מיני מזוונות.

נחלקו הפוסקים בהגדרת טיגון ולפיכך לא יאכל בשיש בו תואר לחם כי אם בתוך הסעודה בשאין בהם כזית, וכשיש בהם כזית וכו' פשוט שמברך המוציא.

אך אם טיגנו בהרבה שמן (שמן עמוק) כעין בישול במים, לכו"ע הוי כבישול

ולפיכך פרוסות לחם שמטבלים בביצה ומטגנים במחבת, שיש בהם כזית ויותר ברכתם המוציא לכו"ע.

ואם הם פתיתין פחות מכזית כגון מצ"ה ברי"י שפותתין מצה לחתיכות קטנות ומערבבים בו שמן וביצים וכדו' הנכון לאוכלה רק בתוך הסעודה.

אך אם פתת המצה לחתיכות קטנות מאד ולאחר שעירבו בו ביצים ושמן וכו' וטיגוהו נאבד ממנו תואר לחם, לדברי הכל יש לברך עליו בורא מיני מזוונות ועל המחיה.

פירורי לחם וקמח מצה וכדו' שגבלן (במי פירות או מים) ובישלן או טיגנן. מברכין עליו בורא מיני מזוונות אם אין עליו תואר לחם, ואפילו יש בכל עיגול כזית

ואם לשו וגיבלו אותם במים, או ברוב מים ומיעוט שאר משקין ואפאוהו שוב, ברכתם המוציא וברהמ"ז, ואפילו אין בהם תואר לחם, ואפילו העיגולים פחותים מכזית.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ולפיכך קניידלע"ך (כופתאות), שמערבים קמח מצה במים וביצים ושמן או מרגרינה ומעט תבלינים, ומבשלים אותם במים רותחים, ראוי להקפיד שיהיה בביצים שמן ומרגרינה והתבלינים רוב נגד המים, ואזי ברכתם בורא מיני מזונות אפילו יש בעיגולים יותר מכזית, אך אם המים הם הרוב נגד הביצים ושאר הדברים הכל מעיקר הדין ברכתם בומ"מ, ונכון להחמיר שלא לאוכלם אלא בתוך סעודה, או שיעשו העיגולים קטנים מכזית ואז לכו"ע ברכתם מזונות.

וכן פשטידת לחם (חל"ה קוגע"ל), ששורים לחם במים עד שמתרככים היטב, וסוחטים מעט המים, ומוסיפים שמן או גם ביצים ושאר תבלינים, ולשים היטב ומגלגלים אותו כפשטידא, ויש אופים אותו אח"כ בתנור ויש מניחים אותו בתבשיל (בחמין של שבת), אם יש רוב בביצים ושמן ושאר התבלינים והניחוהו בתבשיל (בכלי ראשון) ברכתו בומ"מ.

ואם אפאווהו בתנור אם עדיין ניתן להכיר בפשטידא את תואר הלחם מעיקר הדין ברכתו המוציא, אך נכון להחמיר ולאוכלו רק בתוך סעודת פת, ואם אין ניכר עליו תואר לחם מעיקר הדין ברכתו מזונות אך גם בזה ירא שמים יחמיר לאוכלו בתוך סעודת פת.

ואם יש רוב במים נגד השמן והביצים וכו', אם הניחוהו בתבשיל (בכלי ראשון) מעיקר הדין ברכתו בומ"מ, אך יש להחמיר ולא לאוכלם כי אם בתוך הסעודה אם יש בו כזית ויותר, ואם אפאווהו בתנור ברכתו המוציא לכו"ע.

והרוצה לצאת מכל ספק יקפיד לחתוך החלה לפתיתין פחות מכזית, ויניחם למשך מספר דקות במים חמים שהיס"ב בכלי ראשון (ואפילו העבירוהו מהאש), ואח"כ יוכל לעשות מהם פשטידא אפילו בלישה ברוב מים (ואפילו נילוש בכולו מים) וברכתו מזונות לכו"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

